

Forfatter: Blicher, Steen Steensen

Titel: Marie

Citation: Blicher, Steen Steensen: "Marie", i Blicher, Steen Steensen: *Udvalgte værker*, Gyldendal, 1982-83, s. 109. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-blich05-shoot-workid62109/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Udvalgte værker

Marie

En Erindring fra Vesterhavet

Hjøn smalle Landstrimmel, som den danske Halvøe skyder op i Nordsøen, er næsten heelt overhullet med Flyvesand, opkastet af Vesterhavet, og videre henført af dets Bundsforvandre Stormen; ret som om hjunt frygtelige Element med denne gølge Gave vilde spotte Jorden over Tabet det tilføjer ved at undergrave dens Grundvold og røve dens frugtbare Dele. Men endnu har Fienden ikke mægtet at fordrive Landtrungens standhaftige Beboere. Fra den selv tage de Erstatning for det lidte Tab; og Sandets Magt bekæmpe de ved Hjælp af en Græsart, som aldrig lader sig kvæle, men stedse vil være øverst. Herved danes heelt hen mod Vestkysten Høje og Dale i afvexlende Mangfoldighed. Sete langt fra, naar Solen er bag dem, skuffe de Vandrerer med falske Billeder af skovklædte Bakker. Men længere inde ere endnu nøgne vidtstrakte Sandbjerge, der i en Afstand ligne smetakte Fjelde, og Aar for Aar bemærte sig Strækninger af de dyrkelige Sletter, dem Flid og Møje aftvinger en sparsom Grøde. — Herfra, og heelt ned ad Kysten bærer Landet det samme Præg.

I een af disse øde Egne bestoog Fortælleren i sin Ungdom en ræd Klittag bevoxet Sandhøj, for første Gang at beskue det store Verdenshav. — Solen var i sin Nedgang. Havet var flydende Ild; Sandbjergene vare glødende Emmer. Vindene slumrede; kun Dyrningens dæmpede Susen paa Strandbrodden mindede om deres sidste Kamp med Bølgerne. Et sørgeligere Minde om Væklen af Stormens og Storhavets forenede Kræfter, et Vrag, stod paa den nærmeste Revle, og strakte de sorte Planker op gjennem Sandet. — Solen skulde have dalet over min stumme Henrykkelse, og først Mørket have vakt mig af mine uudsigelige Drømme, hvis ikke en Skare af Havgasser, bærende deres Aarer og Fiskesnører, vare ankomne i Nærheden af det Sted, hvor jeg befandt mig. Endnu før jeg saae dem, hørte jeg deres Fodtrins Knirken i Sandet, idet de taase snoede sig ned gjennem de smævre Dale. Da Redskaberne vare lagte i Baaden, som laae i en

St. St. Blicher

Aabning i Klinten, fordeelte de sig til begge Sider, satte Ryggene til, og skød den ned til Vandet efter Takten af en kæmpebygget Fiskers hule Opsang, hvis Omkvæd lød heelt lystigt: „Jeg hejser og Du haler“ – „hurra hurra hurra!“ faldt Choret ind – „Jeg drikker Du betaler“ – „hurra hurra hurra.“ De muntre Ord stode i synderlig Modsætning til den dybe Tone og den mørke Alvorlighed, med hvilken de bleve udsungne – med hvilken de Alle paa eengang gjorde omkring, toge Hattene af, knælede, og satte Panderne mod Rælingen. Nogle Øjeblikke dvælede de i denne Stilling; men ikke en Lyd hørtes fra deres Læber – i Stilhed bad de til Vindenes og Bølgenes Herre. I Stille rejste de sig, skød Baaden heelt ud i Vandet, sprang ind og grebe Aarerne. Under lige Drag gled det lille Fartøj hen ad Havfladen, Jeg fulgte den med Øjnene, til den forsvandt i det dunkle Fjerne.

En Mand blev tilbage. Det var en Olding; men endnu havde Alderen ikke bleget de rødbrune Lokker, der beskyggede hans rynkede Ansigt, hvorvel den noget havde bøjet hans brede Ryg. Da han længe, ubevægelig, med Hænderne i Sidelommen havde seet efter de udsejlede, vendte han sig, gik langsomt hen imod mig, og bød mig et oprigtigt „Gudsaften!“ – Jeg benyttede Lejligheden til at erholde nøjere Kundskab om disse Menneskers møjefulde Haandtering; saavel som om de paa denne farlige Kyst saa ofte indtræffende Strandinge. Dette gjorde han ret tilfredsstillende; især beskrev han mig det sidste Skibbrud – hvis Levninger stod der tæt ved os – saa klart og levende, at jeg i Ungdoms Letsind ønskede at vorde Vidne til et saa frygdeligt Sørgespil.

Jeg fulgte ham til Hjemmet – et smukt og indvendig tillige vel forsynet Huus lidt oppe i Landet, og ikke ret langt fra een af de største Sandmiler*. Kort før vi naaede dette, standsede han, saae sig tilbage og rundt om paa Himmelen, og sagde, idet vi gik ned af den sidste Bakke, med betænkefuld Mine: „der er Lurk** i Vejret.“ „Hvad vil det sige?“ spurgte jeg. „Ikke andet“, lød Svaret, „end at vi snart faae Forandring.“ Herpaa indbød han mig til Aftensmad og Natteherberge. Jeg tog imod det velmeente Tilbud, og blev virkelig af ham

* Saaledes kaldte Beboerne de nysbeskrevne store og nøgne Fjeldsandsbjerge.

** Naar det er stille og godt Vejr, men der alligevel vise sig Kjendetegn til naar Forandring. Heraf Engellændernes „to lurk“ er: at lure lumskelig.

Marie

og hans ligealdrende Hustru beværtet med en Gæstfrihed, der ej findes hjerteligere under Beduinernes Telte. Under den søde Følelse af Ro og Tryghed i Modsætning til de bortsejlede Fiskeres møjsomme og farefulde Nattefærd paa det troløse Hav indsov jeg paa Strandboerens bløde Bolster.

Endnu før Dag vaktet jeg af en blandet Støj i Dagligstuen ved Siden af mit Soveværelse: Snakken af grove og fine Stemmer, Klampen af Træsko, Klirren og Knærken af op- og igaaende Døre. Jeg satte mig overende og lyttede. I stilere Mellemrum forekom det mig, at der udenfor lød som en huul Susen, eller et dybt og crsformigt Drøn. Jeg sprang op, klædte mig hurtigt paa, og gik derned. Hele Familien var paa Benene og i travl Bevægelse: Manden i Huset sammenrunkede et Toug, Huusmoderen syslede ved Arnen, ragede Ilden sammen, og satte Gryden til; to unge Kvinder – den Ene Datteren, den Anden Sønnekonen – vare fuldpaaclædte ifærd med at binde store Tørklæder om Hovedet, som om det gjaldt en længere Rejse. Min Morgenhals blev kortelig gjengjældet; og paa mit Spørgsmaal: hvad det var for en Dundren jeg havde hørt? svarte den Gamle ligesaa kort og hurtigt: „Havet.“ „Hvor vil I hen, min kjere Mand?“ spurgte jeg videre „Ud at see efter vore Folk“, svarte han, „vi faae strængt Vejr.“ – Disse Ord virkede electrisk paa mig, og jeg besluttede i samme Øjeblik at følge dem hen til den frygtelige Nabo. Inden faa Minutter vare vi rejsefærdige og forlode Huset.

Solen var i sin Opgang. Dens mørkrøde Skive brændte dunkelt bag strimede Skyer. Ingen Vind var at mærke; men højere lød Havets uafsladelige Dundren. Tause gik vi det imøde; jeg i urolig og spændt Forventning.

Jeg besteg den yderste Klint. Til min store Forundring viste Havet sig ikke i mærkelig Bevægelse; kun tæt ved Bredden gik en dybere Undersøe, den brød sig mod Havstokken, og rullede dumrende langs hen med denne. Endnu var Luften i Rolighed, men min gamle Vejrspaaemand forsikkrede: at det ikke vilde vare længe, inden jeg skulde fornemme Vestvinden. Han havde Ret. Denne Nordøens grumme Bchersker kom snart anstigende, indsvøbt i skumle Taager. Nu begyndte Havet langt ude at røre sig; det fremviste allerede smaae hvide Prikker, der stedse bleve flere og flere, og større og større, og nærmede sig, som det syntes, med Vindens Hastighed. Men Vinden løb dem forbi. Paa eengang kom den med uheldvarslende

St. St. Blicher

de Sukke og hiin skarpe Hvinen i Marhalmens stride Totter. Ingen Baad var endnu tilsyne. Men heelt hen paa Klitbækkerne viste sig een af Strandboerne efter den Anden, meest Kvinder og halvvoxne Drenge. De kom, ligesom vi, til Udkik efter de tøvende Fiskere, forsvandt, stak atter frem, eller og det var Andre der traadte i deres Sted.

Vindens Heftighed tiltog; Bølgenes Tumlen ligesaa: Strandbredden stod i Skum. Jeg skjælv for de arme Stakler derude, og opgav dem allerede i mine egne sørgelige Tanker. Da raabte Oldingen med Haanden over Øjnene: „Der har vi dem;“ og samme Raab gjentog; langs hen med Kysten. Men jeg saae endnu Intet, og min Fryg voksede. Omsider henledte de Andres Fingerpeeg mine Øjne til et mørkere Punkt i det Fjerne, som ofte forsvandt, men stedse kom igjen, og stedse større og nærmere. – Stærkere oprørtes Havet. De hvide Pletter bleve flere og bredere. De trende Sandrevler, der med korte Mellemrum strækkte sig jevnslids Landet, betegnedes alt ved ligesaamange sammenhængende Skumstriber, der baade til Syd og Nord rakte sig saa langt som Øjet naaede – disse Rif, der ere de Søfarendes Fordærvelse, men et tredobbelt Værn for Kysten, da de bryde de uhyre Vover, der ofte højere end selve Klinten, uden saadan Modstand, snart skulde nedrive de svage Volde, og oversvømme det lavere Vestland.

Baaden skyndte sig. Alt saaes Folkens Hoveder, naar den reed paa Bølgenes Rygge. Men naar den da løb ned som ad en Bakke, og derpaa blev borte i Bølgedalen, da tænkte jeg med Bævelse: mon de komme op igjen? Et Angstraab undslap mig; men den gamle Mand, som stod hos med sammenslyngede Arme, sagde blot: „hvad er det? de har ingen Nød endnu.“

De havde naaet den yderste Revle. Her standsede de; ja roede endog af alle Kræfter baglænds ud ad, og kløvede lykkeligt flere vældige Vover. Da disse vare knuste i Brændingen, og der blev en Strækning smult Vand, benyttede de dette Mellemrum, og skreoc med Flugts Hurtighed ind efter. Paa samme Maade overvandt de den mellemste Revle. – Men nu var den egentlige Livsfare forhaanden. Alle Tilskuerne sprang ned paa Havstokken, og som paa et Befalingsord faldt Alle paa Knæ, og strakte de sammenkrugede Hænder mod Himlen. Derpaa sprang de ligesaa hurtig op, og grebe

Marie

hverandre i Hænderne. Jeg indsaac ikke strax, hvad denne Kjæde havde at betyde; snart skulde jeg erfare det.

Baaden var ved den inderste Revle, ikke et Steenkast fra Land. Den foer ind i Brændingen, forfulgt af en Styrtesøe, der krummede sin hvide Kam højt over den – den indhentedes – drejede Siden til – overvældedes – kantroede. Et Skrig, hvinende hjerteskerende, udstødtes af Kvinder og Børn. Der gjaldt Liv eller Død. – Med Bølgen skylledes de Skibbrudne til Land; Nogle kom heelt op, og fik strax Fodfæste; men Andre kom ikke saa højt – da brødes Kjæden paa flere Steder – den nærmeste greb med den ene Haand fast paa den mod Brændingen kæmpende – Resten af Kjæden drog af al Magt, for at frarive Havet sit Bytte; thi samme Bølge, som slyngede dem op, vilde i sit Tilbageløb have trukket dem ud igjen; og da var ingen Redning mere. – Rædselfulde Øjeblikke! men de fore saa hastig forbi, at jeg næsten ikke saac hvorledes det gik til, før Alle vare frelste. – Ligesaa hurtigt bjergedes Baaden – den stærke Bærer over Afgrunden, den trofaste Frelser i saa mangen en Nød. Først da den, med hele sin rige Nattefangst var halet op paa Landet i fuld Sikkerhed – først da hilstes og gjenhilstes med djerve Haandslag; og een og anden af de vanddrivende Søgutter omslyngedes af kjerlige Arme. Og nu kom de hidtil hjemmeværende Mødre, Instruer og Døttre hidilende med Kruser fulde af varmende Drikke. Hver af de hjemkomne greb sin med begge Hænder, og slap den ikke, før Bunden vendte mod Himlen*. Derefter deelttes Udbyttet. Hver drog til sit; jeg med min Vert og hans Familie.

Et velsmagende Maaltid af Havets Gaver blev hastigt beredt; men endnu før det var tilende, stak en Mand Hovedet ind ad den halv-aabnede Dør, og raabte: „en Stranding!“ Alle sprang op, og spurgte paa eensgang: „hvor?“ „Her,“ svarte Manden hurtigt, og trak Hovedet til sig, for at bringe dette vigtige Budskab videre omkring. – Min Vert, hans Søn, og to andre unge Karle, som ogsaa havde været med paa den natlige Fiskefangst, foer ud – jeg bagefter.

Blæsten var stegen til Storm. Havet brølte i sin grummeste Vrede.

* Disse haardføre Mennesker have nemlig for Skik, aldrig at føre Levnetsmidler, hverken vaadt eller tørt med sig paa Havet; hvorfor de steds ved Landingen modtages med en Hjertestyrkning af varmt Øl.

St. St. Blicher

Sandet fra Klitbjergene pidskede os i Ansigter, og Skum fløj som Sneflager hen over vore Hoveder. Med vidtopspilede Øjne foer jeg ud paa Havkanten, der syntes at ryste under mine Fødder. De mørke Vandet vare forvandlede til Fraade; en Støvregn af Skum fordunklede Udsigten; og Bølgernes Torden døde min Ører. „Hvor?“ raabte jeg til min Sidemand. Han udstrakte Armen; nu saae jeg det ulykkelige Skib neppe et Kugleskud borte. „Kan han ikke endnu bjerge sig?“ spurgte jeg. „Lige om han saa var den eneste Sejler paa Havet“, lød Svaret, „han kan ikke længere klare sig af Landet – han *skal* strande.“

Rovende, tumlende kom Skibet nærmere. „Nu!“ skreeg Alle paa eengang, „nu er han ved den første Revle.“ „Han støder“ raabte Een. „Nej“ raabte en Anden; „der kommer en Søe, den skal hjælpe ham.“ – Den kom – Skibet hævedes af den vældige Bølge – dalede – „Han er ovre“ lød det: der faldt en Steen fra mit Hjerte; men jeg kjendte ikke den jydsk Kyst. Faa Sekunder efter heed det: „der staar han!“ Det var paa den mellemste Revle. Mig forekom det, som om han endnu sejlede; men det var kun Skibets Slingsring og Huggen paa Grunden.

Blot et Bøsseskud fra Land standsede det; jeg haabede derfor at Folkene skulde bjerges. De firede ogsaa en Baad nød; to Mand sprang efter: da kom en Styrtesøe, og rev den med sig. I Stumper og Stykker kastedes den ind til Bredden; men Folkene kom aldrig tilsyne. Besætningens Skrig, da den forsvandt, gjennemtrængte Stormens Hvinen og Brændingens Torden.

Nu kom derudefra indvæltende en Række af Bølger, højere svarende end nogen tilforn – ni, sige Kystboerne, følge efter hverandre, den sidste den største af dem Alle. Da den første ramte Skibet, gav Dette et Ryk til Siden – Et Skrig, stærkere, vildere end det første, lød fra det ængstede Mandskab. Den næste Bølge drejede Skibet endnu mere, og overskyllede det forreste halve Dæk. Matroserne klattede op i Vanterne, og surrede sig fast. – Ved enhver nu paafølgende Søstyrtning svajede Skibet mere og mere, indtil det omsider vendte hele Siden mod Landet. Tougværket løsreves, og slyngedes hid og did; Masterne dinglode. – Efter dette heftige Pust blev et Ophold, i hvilket Havet syntes at ville samle Kræfter til et nyt og voldsommere Anfald. De ængstede Sømænd udstrakte deres Hænder, snart mod den mørke Himmel, snart mod Landet – det Land der var dem saa nær, og som de dog aldrig levende skulde naae. Deres Skrig vare som Knivsrik i mit unge Bryst. Men der var ingen Mulighed at komme

Marie

Illustrationerne vises ikke
af hensyn til rettighederne.

dem tilhjælp; og forgjæves raabte Havboerne: at de skulde fæste Toug om Fade eller Tønder, og kaste dem over Bord. De hørte det ikke, eller de forstod det ikke. – Da viste sig et nyt og rørende Syn. En Mand sprang ud af Ruffet, en Kvinde efter ham. Han kastede sine Øjne til Havet, til Landet, og derpaa omfavnede de hverandre. Det maae sikkert have været Kaptainen og hans Kone. Pludselig rev de sig løs, før ind i Ruffet, og kom strax tilbage med en stor Pakke imellem sig, ved et Toug firede de den ned i Vandet. Derpaa knælede Begge, og udstrakte deres Arme bedende imod os. – Pakken holdt sig godt ovenpaa, skjøndt rumlet af Brændingen op og ned. Snart kastedes den heelt paa Land; En Mand greb den, bar den højere op, og løste Touget. Nu først sprang hine to op, og udstødte et Skrig, der klang som Glæde. Hurtigt bandt han hende med sin Ende af Touget fast til et Bræt – for silde! En ny Bølgegang naadede Vraget. Den første væltede sig brølende og fraadende heelt hen over det. Den ene Mast gik overbord med alle dem, der hang i dens Tougværk; Kaptainen og hans Kone vare forsvundne. Paa Landet haledes af alle Kræfter i Touget – hun blev draget op, men med knuset Hoved. – De følgende Bølger omstyrtede ogsaa den anden Mast; Skroget krængede sig om paa Siden. Den sidste steeg som et Fjeld op af Afgrunden. Den Gamle, som stod hos mig raabte: „taaler han den, taaler han

St. St. Blicher

mere." Neppe vare disse Ord udtalte, før Bølgen skød sin brede Ryg end højere op, krummede den, og styrrede som en Lavine ned på Vraget, og med en Bragen, som overdøvede Storm og Brænding – det var kaos! dets sønderplittede Stumper dansede og drejede sig i det kogende Skum.

Kaptainens Liig fandtes aldrig. Ligesaa lidt stod det siden til at udfinde enten hans eller Skibets Navn og Hjemstavn.

Medens Alle vare ifærd med at bjerge det inddrivende, gik jeg hen for at bese den først ilandhalede Pakke. Den bestod af tæt sammenstørede Kojeklæder, og var fastgjort paa en Kahytstør. Jeg bøjede mig ned for at løse den, anende jeg veed ikke selv hvad. Da hørte jeg med glad Forbauselse en spæd Klynken – jeg sønderskar Strikkerne – rev Puderne tilside – et levende Barn laac for mine Øjne. Hæsig svøbte jeg det igjen sammen, og ilede saa fort, jeg formaade, til mit Herberge med dette kostbare Strandingsgods.

Der var Ingen hjemme undtagen den gamle Huusmoder og hendes Sønesøn, en trears Dreng. – Jeg lagde mit Bytte paa Bordet. Barnet – en Pige neppe halv Aar gammel – var vel befugtet af Søvandet, men gav ikke mindste Tegn til at have sunken noget af denne Dødens bedske Drik. Det begyndte atter at klynke, vist nok af Trang til Næring. Da Konen hørte dette, forlod hun sin Kaffekjedel paa Arnestedet, og da hun blev Glutten vaer, slog hun de flade Hænder mod Laarene, og raabte: „Herre Jesusjille! hvor har han faaet det?“ „Fra vor Herre“ svarte jeg, og bad om tørre Klæder og noget af den varme Melk, som stod paa Ilden. Dette drak den Lille med stor Begjærighed, og lod sig derpaa stiltiende føre af det vaade Svøb i tørt Linned. – Jeg tog det paa mine Arme, medens en Vugge blev redt. Snart sank dets Hoved til min Skulder; og det sov allerede trygget, forinden det var kommen tilleje. – Rørt betragtede jeg det sødt slumrende Væsen: For en stakket Stund siden hos Fader og Moder; og nu i vildfremmed Land, bortrevet fra dem, som gave det Livet – Naar Du nu igjen opslaaer dine uskyldige Øjne, ville de lede, men ikke finde dem. Aldrig skal Du udtale disse Navne – de første vi lærer og de dyrebareste – stakkels spæde Blomst! fra et langt bortliggende Land, fra det milde Syden maaskee; og nu her henkastet for at omplantes i det kolde Nordens øde Sand! Men tidligt maaskee skal Du henvisne; og Ingen skal savne Dig; ingen Afskedstaare væde din blegnende Kind. Du skal være som en Fremmed og en Landflygtig.

Marie

elsket i Livet, forglæmt i Døden. – „Hvad græder han for?” sagde Konen; „er det for dem, som Havet har taget? Er vi ikke alle vor Herre en Død skyldige? Min første Mand blev paa Havet, og min Fader blev paa Havet, og min Broder blev paa Havet, Alle paa een gang; dengang græd jeg; men –” „Jeg sørger ikke over Døde” afbrød jeg, „men for den Levende; tykkes hun ikke den der er at ynkes over?” „Ja – ja!” svarede hun, og blev ved at sysle med sin Bestilling; „Vor Herre lever endnu.” – Der laa noget i disse Ord, som gjorde at mine Øjne tørredes, og mit Bryst udvidedes. – Jeg forlod Huset, for at see til ved Strandingen.

Halvvejs mødte jeg nogle af Bjergerne belæssede med Bytte. Da de fortalte mig, at der ved Havet intet videre var at bestille, gik jeg tilbage med Husets Beboere. Disse, som ikke vidste noget om mit Bjergegods, gjorde store Øjne, ved at finde Barnet i Vuggen. Min Vests Sønsøn – en treaars Puk – stod ved Siden, og keeg derind med glad Nysgjerrighed. – Jeg forklarede Sammenhængen. – „Det er altsammen godt nok” sagde Huusherren; „men hvor skal vi hen med den?” „Den kan jo komme paa Sognet” sagde Sønnen. „Det er bodst vi straks bringe den til Præsten” sagde Svigersønnen; „saa kan han gjøre ved den hvad han selv vil.” – Medens de saaledes endvidere raad slog om den forældreløses Skjæbne, havde den unge Konge stillet sig ved Fødderne af Vuggen, og betragtede den sovende Glut med stive Blik og begge Hænder paa Hofterne. „Moer!” sagde den lille Dreng, „er det min Søster?” I det samme slog Barnet Øjnene op, lod dem løbe omkring paa de Omstaaende, og tilsidst hvile paa Drengen. Han rakte hende Haanden – hun greb den – han skreog af Glæde. „Herre Gud!” udbrød den unge Konge, og Taarer tindrede i hendes Øjne – „ligner den ikke vor lille Marie?” „Hvor?” spurgte jeg, og saae mig omkring, „hvor er hun?” – „I Guds Rige” svarede hun sukkende; „det er nu Fjerdingaar siden hun døde.” Derpaa skottede hun til sin Mand, og sagde; „skal vi ikke beholde denne her istæden for?” „Hm!” svarede han langtrukket; „det raader vi ikke for.” Nu saae hun bønligt til Svigerforældrene, og sagde: „Hvad siger vor Faer og vor Moer? – den seer saa venlig til os, det lille Lam!” „Hm!” svarte Oldingen; „hvor ti æde, kan den elleve æde med – tag den saa!” Glutten smilte, som om den forstod det, og rækkede de smaae Hænder op mod sin nye Moder. Denne slog hurtig Dynen tilside, tog Barnet paa sine Arme, og kyssede det med moderlig Ømhed. Den lille Knøs hoppede

St. St. Blicher

omkring, klappede i Hænderne, og raabte: „Gud ha' Lov, for vi har faaet Marie igjen!“ „Ja hvad hedder den? hvad skal vi kalde den?“ sagde den gamle Mand. „Marie, Marie!“ jubledes den unge Kone; „det siger jo bitte Jørgen.“ Alle bifaldt dette. Men Husers Moder foldede Hænderne i Skjødets, og sagde med en Følelse, som jeg ikke havde tiltroet hende: „I Jesu Navn! det er et Guds Laan fra Havet.“

Tredive Aar vare henrundne siden mit første Besøg paa Jyllands vilde Vestkyst, da jeg forgangen Sommer anden Gang befandt mig her. Meget Vand var løbet til Havet – som man siger – i denne Mellemtid –; og – mangt et Øje lukt paa Havet – tænkte jeg, da det atter udbredte sig for mine Øjne. En Menneskealders Begivenheder – dens Storme – havde svækket Erindringen om den nysfortalte med alle dens frygtelige Virkninger; ligesom den selv udletter den Vandrendes Fodspor i Klitternes Sand. Men Synet af Havet, af de Kyster, der i Aartusinder trodse dets Valde, vakte paa nye det slumrende Minde. – Fra Strandbredden, ad hvilken jeg vandrede, gik jeg op i Klitterne, besteg een af de største Sandhøje, og saae mig omkring efter mit forrige Herberge. – Jeg var ikke istand til at opdage det nogensteds; og troede derfor at jeg ikke havde truffet den rette Kant, men – som let skeer – havde faret vild i denne ensformige Landstrækning, der saa ofte forandrer sin Skikkelse; thi her jevner Blæsten et Bjerg, hist sammenfejer den et Andet; og selv de uhyre Miler flytte sig, skifte Overflade og Retning, ligerviis som Snedriver under Vinterens vexlende Vinde.

Solen stod højt paa sin Bue; Luften var mild; og en let Østenvind pustede fra Landet, og viftede sagtelig med Klittagets bleggørne Blade; Strandlærkerne sang. – Jeg satte mig henvendt mod Havet. Det var roligt, og bar den skyfrie Himmels lyseblaa Farve – hvor uligt hiint vilde Oprør, i hvilket jeg sidste Gang saae det! – Men er det ogsaa det samme Hav? – spurgte jeg mig selv. – Hvorfor ikke? Jeg kjender en langt sørgeligere Forvandling; Barnets Aasyn er ogsaa engang Glædens, Uskyldighedens klare Spejl; dog kommer den Tid, da det fordunkles af Sorgens Skyer og Tungsinds Taage, da det oprøres og gjennemføres af Lidenskabernes vilde Orkaner.

Jeg var i Begreb med at forlade mit eensomme Hvilested, da et uventet Syn holdt mig tilbage. – En hvidlokket krumbøjet Olding kom langsomt staggrende frem. I sin Højre holdt han en Stav, med

Marie

hvilken han idelig følte sig for; ved den Venstre blev han ledet af en lille Dreng paa en fem eller sex Aar. I Sanddalen tæt norden for mig standsede de. „Er vi her nu Terkil?“ sagde Manden. „Ja Oldfa'er!“ svarte den Lille. Ved dennes Hjælp satte den Gamle sig ned med Ansigtet mod mig og Solen, tog Staven med begge Hænder, og stillede den som en Striver under sin skjæggede Hage. Purken gav sig til at samle Snaastene, og opstable dem i sammenhængende Firkantter. – Efter nogen Taushed spurgte Oldingen: „er Du her? hvad bestiller Du?“ „Bygger Huse. Oldfa'er!“ svarte Drengen. Byg! mit Barn! – tænkte jeg – vi Gamle bygge ogsaa i Sand. – Lidt efter sagde den Blinde: „hvor er din Moder?“ „Nu kommer hun,“ svarte den Unge. Jeg slog mine Øjne til den Side, fra hvilken de vare komne. – En veilkædet Bondekvinde, med et smukt men blegt Ansigt, ilede i let og hurtig Gang hen imod de Andre; paa Skulderen bar hun en Spade. – Saasart hun blev mig vaer, stod hun stille, stak Spaden i Sandet, og satte begge Baghænder paa Hofterne. Et sælsomt Smil spillede om hendes Mund; hun plirede med Øjnene; nikkede fortroligt til mig, som om vi vare gamle Bekjendte, og begyndte derpaa at synge i lystig Tone og med en skingrende Stemme:

„De unge Karle de ere saa falsk', ja falsk udaf Hjertens Grund,
 „De love os Kjerlighed med Haand og med Mund,
 „Men det kommer Fanden ik' af Hjertens Grund,
 „Hejmdik Hejmdak kom Faldera!“*

Ved Omkvædet gjorde hun et Hop, og slog ud med Armene. Den Blinde sukkede, og sagde vranten: „Herre Gud! den grimme Vise synger Du altid. Jørgen narrede Dig jo slet ikke; det veed Du vel.“ Ved disse Ord gik den unge Kvindes rædsomme Lystighed pludselig over til det dybeste Sørgmod; hendes Hænder faldt magtesløse ned med Kroppen; det skønne blege Ansigt bøjede sig til Siden, og et tungt Suk hævede Barm og Skuldre. „Ja det er sandt, Oldfa'er!“ klynkede hun; „nu vil jeg da see, om han er her.“ Herpaa greb hun Spaden, og begyndte ivrig at grave i Sandet. Men snart holdt hun igjen op dermed, hvilede Hænderne paa Grebet, rystede med Hovedet, og sagde: „han er her ikke – nej, nej! Mahanster** har nok

* Jydsk Bondevise.

** Maren Hansdatter.

St. St. Blicher

snakket for ham, og lokket ham med sig – jo! vi kjende dem nok." Her rettede hun sig rask i Vejret, og sang i sin forrige Tone, og med samme skjelmiske Mine:

„De unge Karle, dem elske vi højt, ja højt udaf Hjertens Grund.
„Men hvad kan det hjælpe, vi elske dem?
„Naar de rejse bort, de komme aldrig meer hjem.
„Hejmdik Hejmdak kom Faldera!"

Den lille Knøs, som neppe endnu vidste, hvad Vanvid var, sang Omkvædet med, idet han med barnlig Overgivenhed sparkede sine Steenbygninger overende. Men Oldingen skjulte Ansigtet i Hænderne, og under dem dryppede hans Taarer i Sandet. Jeg sad som fængslet til mit Sted. Jeg havde ikke Hjerte til at spørge. Alligevel fik jeg snart en Oplysning, som jeg bagefter næsten fortrød at have søgt.

Den Vanvittige slængte Spaden igjen over Skulderen, og gik bort syngende.

„Derfor bær saa mangen den blegeste Kind for sin allerkjereste Ven.
„Men Skam sku' di faae! ja Skam sku' di faae.
„Som lokker en Anden sin Kjereste fraa,
„Hejmdik Hejmdak kom Faldera!"

Da hun var borte, foldede den gamle Mand Hænderne over de skjælvende Knæe, og vendte Ansigtet op mod den Himmel, han ikke mere saae, men hvorfra selv den Blinde henter Lys for sin Sjæl, og Haab for sit kummerfulde Hjerte. Efter at have fuldendt sin tause Bøn, sagde han: „Kom Terkil! kom og kys din Oldfa'er!" Drengen lagde begge sine smaae Hænder paa hans, og kyste ham. Denne rejste sig ved Barnets Hjælp, og Begge vandrede langsomt bort, ligesom de vare komne.

Jeg vendte mig i dyb Bevægelse mod Havet. En aldrende Kone gik ned ved Havbredden med sin Vidiekurv paa Ryggen*. Jeg kaldte ad hende. Hun kom og hilste mig med et: „Gudsfred og Goddag!" Jeg sagde hende, hvad jeg havde seet. Hun satte Kurven fra sig, sig selv ved Siden, og fortalte.

„Den blinde Mand, det er den gamle Terkil – han veed ikke selv

* I denne samle Aldrende og Fattige Rav, Træstykker og hvad Ander det graadige Hav igjen giver fra sig.

Marie

hvor gammel han er, men han er vist hen over de fem Snece. Gud see
 til os allesammen! han har engang været en god Mand, og havt Penge
 paa Rente. Han boede der – derhenne i Kanten af hiin store Mile har
 hans Huus ligget. Men Flyvesandet tog først hans Mark, og saa
 maatte han flytte længere ind, og begynde forfra paa bar Bund. Ja
 lille Fa'er! – hvor I ellers er fra – I Østerboer veed kun lidt af hvad vi
 her maae døje: vi trænges baade af Sandet og af Vandet – see hist ude
 hvor nu Skibene gaae, der gik min Vugge." – (Nu vidste jeg, at jeg
 dog ikke havde taget fejl af mit forrige Herberges Beliggenhed, og at
 min fordums gæstfrie Vert endnu levede i blind og fattig Alderdom).
 „Men den vanvittige Pige – eller hvad hun er –" spurgte jeg videre –
 „er det hans Datter, eller –" „– Hun hører ham for den Sag slet ikke
 til –" lød Svaret – „Før mange Aar siden strandede her engang et
 Skib; alle Folkene druknede saauær som et Svøbelsebarn, der sejlede
 i Land i sin Vugge. See! det er justement gale Marri, som I saae her for
 lidt siden. Terkils tog hende til sig som deres Eget, og hun trivedes
 godt, og voxte op, og blev til et knøv Folk. Terkils havde to Børn –
 skal I vide – en Datter, som var gift, men er nu død for mange Aar
 uden Arvinger, og en Søn, som ogsaa er død; men dengang var han
 levende, og gift, og havde en eneste Dreng, og ingen flere Børn.
 Denne her Dreng og Marie, da de blev store, saa blev de Kjerester.
 Forældrene syntes ikke noget om det, for hun havde jo ikke Andet
 end de Vuggeklæder, hun kom sejlede i. Men hvordan det nu gik og
 ikke gik, saa kom de unge Folk hverandre for nær, og hun fik et Barn
 ved ham – det var den lille Pojk, I saae her. Saa vilde hans Forældre
 ikke længere have hende i Huset med hendes Unge, som ikke saa sært
 var. Gamle Terkil vilde endda beholdt dem; men han raadede ikke
 længer for Stedet; der havde han opgivet til Sønnen; og den gamle
 Kone var død den Gang. Som jeg nu skulde fortælle: saa fik Terkil og
 Jørgen – saadan hedde Kjeresten – vor Mand til at tage mod baade
 Moder og Barn. Men det fortrød jeg tidt, for der var hverken Nattero
 eller Dagro. Det er en Ulykkes Pine aldrig at være glad – sige de for et
 Mundheld – og stakkels Marie! hun sukede og gav sig og flæbede
 tidlig og sildig; og Ungen peeb med, for jeg skal svare Jer til: Maries
 Øjne gav mere Vand, end hendes Bryster gav Melk. Ja hun har
 mangen god Time ligget paa sine Knæe over Vuggen, og rokket den,
 og sunget og grædt paa een Gang. Naar Barnet saa var tisset, smed
 hun sig i Klæderne tværs over Sengen, og bad saa almindelig til vor

St. St. Blicher

Herre, at han dog vilde løse op for dem begge To. Jørgen kom rigtignok saa tidt han kunde, og saae til hende, og gav hende Pengo, og trøstede hende. Det kunde ikke hjælpe. „Jørgen! – sagde hun tidt og mange Gange til ham – Jørgen! Du maae ikke komme her mere! hvorfor skal jeg sætte Splid imellem Dig og dine Forældre?“ Men Jørgen kom alligevel; han vilde ikke forlade hende paa nogen Maade. – Sommetider sagde hun til mig: Kirsten! sagde hun, Gud give jeg havde druknet med mine Forældre! Jeg er en Fremmed og en Udlandning i denne syndige Verden. Aa – var det ikke for den der ligger – Mere sagde hun ikke; men jeg vidste nok hvad hun meente. – I det samme Godlav lagde Stig sig herhenne til at døe, og han havde Skillinger, og Enken var baade ung og snøg; og hun friede til Jørgen. Han sagde Nej. Hvad det ikke havde været galt før, saa blev det nu. Forældrene klerate stærkt paa ham; men han vilde hverken for lidt eller meget. Det fik Marie at høre; og hun sagde til ham ikke een men mange Gange: Jørgen! tag Mahanster! det er bedst for os allesammen. – Nej – han vilde ikke. Saa siger hun endelig til ham: dersom Du ikke tager hende, saa gaer jeg hen hvor jeg er kommen fra – hun meente Havet. Saa stak han i at græde, og løb væk som et galt Menneske. Da han var borte, fortrød hun det endda, og græd og vreed sine Hænder; saa jeg tænkte, Fingrene havde gaaet af Led. – Jørgen kom ikke igjen, og han blev borte i to Dage, og i Tre. Nu gik Ordet, at han vilde have Mahanster. Marie tav stille; men hun saae ud baade til det Ene og til det Andet. Og vor Mand og jeg vi holdt Øje med hende, for vi frygtede. Men saa kommer han en Aften springende over til os, og slaar Døren paa viid Væg, og tager Marie om Halsen, og river Barnet op af Vuggen, og kysser og tumler det – Meningen var: at nu havde han endelig faaet Lov til, at de maatte faae hinanden. Da skuidede I have seet den sølle Marie! hun kunde ikke sige et eneste Ord. Ja ja! det var og den sidste Glæde, de havde i Verden; men den var stakket. – Det blev Midnat, inden han kunde komme afsted; han gik, og vi tænkte paa ingen Ting. – Om Morgenen kommer de fra Terkils, og spørger efter ham. Ja væk var han. – Vi ledte og vi ledte, langt om længe fandt Marie hans Hat – ret lige paa den Plet herudeen for os, hvor I før saae hende og de Andre. Kort at fortælle: neden under læse han selv, og var kvalt i Kveegsandet. Det havde nemlig blæst stærkt om Dagen, og Vandet var skyllet herind. Og der maate han nu været gaaet fejl, og kommen ud i den bløde Kvagge; og saa er der

Marie

ingen Redning: de blive ved at synke og synke, til de skride heelt ned under lukt Laag. – Marie gik strax fra Forstanden, og har aldrig faaet den siden, faaer den vel heller ikke mere. – See nu er den Historie ikke længer; og nu veed I, hvad det er hun gaaer her og graver efter; og hvorfor den gamle Terkil, naar det er godt Vejr, sidder her og solbader sig, og sukker og græder med de blinde Øjne han har. Ak ja! Gud trøste alle dem som sorrigfulde ere!” Med disse Ord rejste hun sig, slængte Kurven paa Ryggen, og gav mig et: „Gudsfred og Farvel!” Hun steeg arrer ned til Havet, og sagde i Bortgangen ligesom ved sig selv: „Aanej! vi finde ingen Ro i denne Verden, inden vi faae Spade og Skovel paakors oven over os.”

Skytten paa Aunsbjerg

I min Opvæxt maatte jeg oftere og længere end jeg ønskede opholde mig, eller rettere: indspærres paa denne Gaard. Besidderen Etatsraad *Steen de Steensen* var nemlig min Moders Morbroder. Han og Kone – en *Schinkel* – havde ingen Børn; jeg var opkaldt efter ham; og han var en godmodig Mand. Hun – ja, hun holdt virkelig af mig – hun var „fuldblods,” som det nu hedder; og man veed, at denne Race ikke er fri for Nykker, dem ej engang den „permanente Guillotine” er istand til at udpille: hun vilde herske; intet videre. „Hvor er din Villie, lille *Steen?*” sagde hun ofte til mig – men ikke uden naar Fremmede vare tilstede. Jeg var en Dukke, en Automat; og hun havde lært mig at svare: „I Bedstemoders Lomme.” – Den stakkels Drengs sædvanlige Trøst var, i hendes Fraværelse at drille hendes Yndlingshund „*Masilie*,” der, mellem os sagt, var af en yderst gnaven og irriterabel Tænkemaade. Jeg fik, henad Vejen sagt, den Satisfaction: at den engang uforvarende kom ind i Tøjreslaget til en Ørn, der ogsaa var fængslet, men til en Grønplet i Haugen, hvor da denne Fuglenes Konge myrdede Favoriten, og aad ham til Frokost. Det forstaaer sig: paa den regjerende Dronnings Befaling blev der holdt Standret over ham, og Dommen, at skydes, strax fuldbyrder af Skytten *Wilhelm*.

Samme Skytte var ellers *min* Favorit; og jeg var aldrig lykkeligere, end naar jeg engang kunde faae Lov til at besøge ham i hans Kammer, besee hans Geværer, lege med hans Hunde, og høre hans Jagtbistorier. – Han hedde ellers „*Guillaume*,” der betyder det samme paa fransk som *Wilhelm* paa tysk, og han var en Franskmand. – Jeg veed det nok: jeg er kommen i Ord for at lyve; og nu kunde maaskee Een og Anden ogsaa her ville beskylde mig for et Falsum. Men jeg er ikke bange; jeg kan legitimere mig – og jeg holder af Legitimiteten. General *Nansen*, som engang, endnu i Mands Minde, var Chef for daværende Rytterregiment i Randers, havde, før han kom i russisk Tjeneste, tjent i den franske Armee. Her havde han faaet Rytteren